

Школа О.М.,

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Гармаш Л.С.,

студентка 1 курсу спеціальності 017 Фізичне виховання і спорт
факультету фізичного виховання та мистецтв Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ВЕБ-ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Актуальність дослідження. На сьогодні дистанційне навчання є однією з провідних світових тенденцій в освіті, особливо в умовах пандемії. Таке навчання реалізує принцип безперервної освіти і здатне задовольнити постійно зростаючий попит на знання в інформаційному суспільстві.

Висновки з моніторингу (аналізу) останніх досліджень і публікацій. Дистанційне навчання є орієнтованим на впровадження в освітній процес принципово нових моделей навчання, що передбачають проведення конференцій, самостійну роботу студентів з інформаційними полями з різних банків знань, проектні роботи, тренінги й інші види діяльності з комп'ютерними технологіями. Джерелом інформації в цих моделях є бази даних у віртуальному освітньому середовищі, його координатором – викладач, а інтерпретатором знань – студент [1]. Таким чином, діяльність студента змінюється у напрямі від одержання знань до їх пошуку. Засобами, що забезпечують у дистанційному навчанні використання усіх форм взаємодії, є сучасні інформаційно-комунікаційні технології, які дають студентам змогу самостійно долучатися до найрізноманітніших інформаційних джерел.

Найбільш поширеними засобами організації дистанційного навчання на сьогодні є засоби, що базуються на Інтернет-технологіях – електронна пошта, відеоконференції, чати, форуми, веб-сайти, онлайн-бібліотеки, файли розсилок [2; 3; 5]. Усі ці засоби часто комбінуються з традиційними друкованими матеріалами. Таким чином, головною особливістю дистанційного навчання є самоосвіта як основа дистанційного навчання, що передбачає самомотивацію студента щодо власного навчання, а також високий рівень самоорганізації. Дистанційне навчання є ідеальним рішенням для тих, хто віддає перевагу сучасним інформаційним технологіям у навчанні, цінує свій час та заощаджує кошти.

Отже, аргументи «за»:

1) більшість дослідників [2; 5] першим «плюсом» дистанційного навчання називає можливість для студентів здобувати освіту без відриву від трудової діяльності. Це, дійсно, дуже важливий аргумент на користь вибору такої форми навчання, особливо для тих, хто вирішив отримати вищу освіту вже в зрілому віці;

2) немає необхідності виїжджати до закладу освіти або робити це часто. Особливо актуально це для студентів з регіонів: веде до скорочення фінансових витрат, дає можливість отримати диплом закордонних ЗВО;

3) у тих, хто фізично не може знаходитися в навчальній аудиторії через інвалідність, також є можливість отримати освіту.

4) у студентів підвищується рівень усвідомленого ставлення до навчання, вони починають відчувати відповідальність за результат свого навчання, вчать раціонально розподіляти час і сили;

5) для ЗВО дистанційне навчання дозволяє охопити більшу кількість студентів, тобто збільшити цільову аудиторію.

Безумовно, у дистанційного навчання є і свої «мінуси» [3; 4]:

- 1) у студента немає можливості для консультації звернутися особисто до викладача;
- 2) немає можливості вчитися «вживу» будувати відносини в колективі (з викладачами, одногрупниками, адміністрацією ЗВО), виступати перед аудиторією;
- 3) не будь-яку професію можна освоїти дистанційно.
- 4) не кожен студент вміє підтримувати у себе мотивацію до самостійної роботи. Ті викладачі, які працюють з першим курсом, знають, наскільки важливо у першокурсників, особливо спочатку навчання в ЗВО, перевіряти домашнє завдання і регулярно організувати контрольні роботи та інше. Дуже низький відсоток студентів, яким такий контроль не потрібен, вони і так усвідомлюють, що самостійна робота необхідна;
- 5) у студента немає можливості порівнювати проміжні результати свого навчання і інших студентів, причому порівнювати «вживу»: при роботі біля дошки, виступах на конференціях тощо.
- 6) для викладача при аудиторному веденні заняття важливо відчувати, наскільки студенти розуміють матеріал (за їхніми поглядами з актуальних питань, з відповідей на свої питання) і оперативно скоригувати освітній процес: ще раз повторити складні моменти, дати додаткові роз'яснення з деяких питань, змінити темп викладу. При дистанційному навчанні такий зв'язок втрачається;
- 8) у студента є спокуса і достатньо можливостей для «несамостійного» навчання, а у викладача немає можливості для якісного контролю подібних витрат дистанційних технологій;

Мета дослідження – визначення переваг та недоліків в освітньому процесі студентів використання засобів дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують доставку студентам основного обсягу навчального матеріалу, інтерактивна взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з навчальними матеріалами.

Отже, за аналізом даних літературних джерел [3; 4; 5] визначимо переваги та недоліки дистанційного навчання. В сучасних умовах існує потреба отримання вищої освіти дистанційно, що викликано необхідністю навчатися без відриву від виробництва, отримання освіти людьми з обмеженими можливостями, інше. Таку можливість надає дистанційне навчання, яке здійснюється завдяки інформаційно-освітнім технологіям і системам комунікації.

Дистанційна форма навчання має ряд беззаперечних переваг. Зокрема, здобувач вищої освіти може навчатися у зручний для нього час, звичному оточенні та у відносно автономному темпі. Варто врахувати також й економію часу.

Проте, система дистанційного навчання має і недоліки.

По-перше, для успішної корекції навчання та адекватного оцінювання важливо мати безпосередній контакт із здобувачем освіти. Крім того, неможливо точно перевірити, чи саме той студент працює, виконує завдання чи це робить хтось інший. Тому остаточний контроль якості знань все ж таки проводиться при очному навчанні. Крім того, не у всіх населених пунктах є можливість доступу до мережі Інтернет-зв'язку. І найголовніше, при дистанційному навчанні втрачається безпосередній контакт між викладачем та студентом. При тривалому дистанційному навчанні студент перестає правильно формулювати свої думки, висловлюватись та проводити дискусійне обговорення. Разом з тим, така форма навчання потребує свідомого і мотивованого підходу до отримання освіти. Можливість навчатися у зручний час може перетворитися не на систематичне навчання, а на постійну прокрастинацію цього виду діяльності. Саме тому дистанційна форма потребує особливої самоорганізованості та вміння розрахувати свій час.

За умови дистанційного навчання активна роль викладача не зменшується, оскільки він має визначити рівень знань здобувача, та прийняти рішення щодо коригування програми навчання з тим, щоб домогтися найкращого засвоєння пройденого матеріалу. За потреби

студент може отримати консультативну допомогу викладача, спілкуючись з ним в онлайн режимі, безпосередньо використовуючи інтернет як засіб зв'язку (web-чат, IRC, ICQ, інтерактивне TV, web-телефонію, Telnet, тощо).

Для успішного проведення дистанційного навчання успішно використовується також система MOODLE.

Досвід використання дистанційної форми навчання виявив ще одну особливість, а саме – велике навантаження на зір у зв'язку з необхідністю тривалий час перебувати за комп'ютером. Тому, застосовуючи дистанційну форму навчання потрібно урізноманітнювати її види. Найбільш поширеними є наступні види дистанційних технологій:

- чат-заняття, які проводяться синхронно, коли всі учасники мають одночасний доступ до чату;

- веб-заняття, або дистанційні лекції, конференції, семінари, ділові ігри, лабораторні роботи, практикуми та інші форми навчальних занять, що проводяться за допомогою засобів телекомунікацій та інших можливостей інтернету;

- телеконференції, що проводяться, на основі списків розсилки з використанням електронної пошти.

Для навчальних телеконференцій характерно досягнення освітніх завдань. Також існують форми дистанційного навчання, при якому навчальні матеріали висилаються поштою в регіони.

Однак не всі знання можна отримати дистанційно. Так, наприклад, навчитися самостійно деяким видам творчої діяльності, при відсутності прямого контакту студента і викладача, практично неможливо. Одна з головних проблем запровадження інноваційних форм навчання є вибір оптимального співвідношення найкращих традицій наявної освітньої системи, сучасних педагогічних інновацій та інструментарію інформаційно-комунікаційних технологій. Як свідчить практика і деякі дослідження, тенденція навчання чітко розвивається в напрямку змішаного навчання як процесу, котрий створює комфортне інформаційне освітнє середовище, системи комунікацій, що надають всю необхідну навчальну інформацію. Елементи дистанційного навчання все більше застосовуються в навчальних курсах дисциплін.

Висновки. Отже, на сьогоднішній день дистанційна освіта розвивається, удосконалюється та охоплює різні групи населення. Щодо переваг використання дистанційного навчання можна віднести: можливість здобувачів освіти до засвоєння максимального обсягу необхідних знань, які не можуть бути включені в традиційні форми та форми підготовчих курсів; розширення кола осіб, здатних отримати необхідну підготовку до ЗВО, зокрема осіб з особливими потребами в розвитку; здатність до навчання осіб у віддалених важкодоступних регіонах за допомогою спеціалізованих веб-платформ; можливість батьківського контролю знань; здатність до централізації освітнього процесу різних регіонів; змішання кордонів між очною та заочною формами навчання; можливість психологічної адаптації при підготовці до ЗНО. Недоліками стали, на наш погляд: недостатній контроль над засвоєнням здобувачів освіти одержуваних знань; теоретизація навчання, зведення освітнього процесу до механістичних прийомів і методів; неможливість формування повного уявлення про зміст навчальної дисципліни, особливо практичної; можливість хакерського вторгнення в електронну базу даних; різнотипність тарифів відповідно до заданої регіональною специфікою.

Список використаних джерел:

1. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Постанова МОН України від 20 грудня 2000 р. / В.Г. Кремень. 2020.

2. Биков В.Ю., Гриценчук О.О., Жук Ю.О. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. *Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби і технології* : кол. монографія. Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. К. : Атіка, 2015. С. 77–140.

3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації. *Шлях освіти*. 2012. № 4 (46). С. 38-41.
4. Школа О.М. Дистанційна освіта в Україні та за кордоном: аналіз освітньої діяльності під час карантину. *Фітнес & Здоров'я*: матеріали X Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Харків, 21.04.20 р.) / за заг. ред. О. М. Школи. С. 116-117.
5. Школа О.М. Формування готовності майбутніх викладачів фізичного виховання і хореографії до застосування інформаційно-комунікаційних технологій. *Дистанційна освіта в Україні: інноваційні, нормативно-правові, педагогічні аспекти*: I Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16.06.20 р.). Навчально-науковий інститут інноваційних освітніх технологій: Національний авіаційний університет, 2020. С. 145-148.